

Val i Saskatchewan den 6 juni!

Svenska Canada-Tidningen

Fram för LIBERAL valseger!

THE SWEDISH CANADA NEWS

ARG. (YEAR) 37.

(Lösnummer 10 Cts.)

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN, WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 30 MAJ 1929.

(Lösnummer 10 Cts.)

No. 22.

Undervisningsproblemet i Saskatchewan

och de osanna beskyllningar, som framkastats av det konservativa partiet.

Utdrag ur ett tal av premiärminister Gardiner, hållet i Saskatchewanlegislaturen under sessionen 1928-29.

Då Dr. J. T. M. Anderson för några år sedan innehade ställningen som ledare för oppositionspartiet, började de konservativa, efter att i flera år ha låtit skolföräldrarna varit i fred, åter appellera till fördom och rasht och utnyttja förekomsten av de många olika trosbekännelserna.

Som svar på beskyllningar av sådan art som att krucifixet blir upphängt på väggarna i skolorna i Saskatchewan, förklarar premiärminister Gardiner på sitt vid-synta, toleranta sätt, att i en provinns som Saskatchewan är det självskrivet, att stridigheter och vanskligheter uppstå ibland, Saskatchewan torde vara den mest kosmopolitiska provinsen i Canada, och där finnes folk av så gott som alla olika folkslag och samhällsklasser. Angående det påståendet, att bilder av sådan art att de väcka anstöt blivit upphängda på väggarna i skolorna i Saskatchewan, förklarar premiärminister att undervisningsdepartementet sänder ut bilder för att upphängas i skolorna, såsom t. ex. bilder av Canadas eller provincins premiärministrar. Premiärminister Gardiner tröstar oppositionsledaren med att i det fall att någon av hans konservativa vänner känner sig stött över att se premiärministrarnas bilder på väggen i ett och annat skolorn, finns det intet som hindrar att han tar ned porträttet, och detsamma gäller krucifixet och övriga bilder. Det gäller blott att använda sunt förnuft vid dylika tillfällen, och undervisningsdepartementet har i uppdrag att se efter att allt som kan väcka anstöt blir avlägsnat.

DR. J. T. M. ANDERSON.

Saskatchewanens konservativa partis ledare, som synes vara den drivande kraften i den osmakliga valkampanjen, som i år föres av oppositionen.

skoldistrikt i fjorton månader, är inte den minsta orsak till att en och annan ung pojke och flicka haft huvud tillräckligt för att fortsätta sina studier vid universitetet.

Skolförhållandena i Saskatchewan är eländiga, påstår Dr. Anderson, och de konservativa erbjuder sig att förbättra dem, om de komma till makten. Doktorn vet berättat, att skolor stängas på grund av brist på medel och att ett verkligt skräckregemente är i antågande, skolor bränns upp etc. Kort sagt existerar ett alldeles otroligt tillstånd.

Ett annat uttalande från oppositionsledaren är följande: "Om man icke vidtar åtgärder för att få hit folk från de britiska öarna, komma 'utlänningarna' att vinna hela terrängen." Han kände nämligen till ett fall: "En man, som var anställd i Saskatchewanregeringens tjänst tog sig en tur genom ett polsk settlement i provinsen och kom på det klara med att det fanns plats för en tre, fyra hundra polacker där. Han tog sin fru med sig och reste till Polen på Canadian Pacific Railways bekostnad och ordnade för dessa polacker, så att de kunde resa hit."

I ett tal i Imperial, Sask. uttalade Dr. Anderson, enligt "Regina Star", att premiärminister Gardiner tvingar protestanterna till att låta sig undervisas av lärare, iförd katolska prästkräkter i skolorna, i vilka krucifix äro upphängda på väggarna, och att protestanterna av denna orsak bli tvingade att bygga särskilda skolor.

Premiärminister Gardiner tillbakavisar dessa beskyllningar. Han förklarar, att krucifix och dylika bilder icke upphängas på väggarna i de offentliga skolorna, och att det är blott i de privata skolorna, som man finner dylika.

Doktor Anderson lär också ha uttalat: "Det konservativa partiet drar sig för att söka stöd från en eller annan organisation, eller en och annan individ, vars hand och vandell icke dikteras av lojalitet med 'The Union Jack'."

Dr. Anderson förklarade i parlamentet under senaste sessionen, att han aldrig har uttalat något dylikt, men han var mycket senfärdig med att leverera denna dementi, den kom icke förrän uttalandet hade spritts runt hela landet. Dr. Anderson var lärare i ett

Sommarens Sverigegutställningar.

Ett flertal storslagna expositioner av svensk industri, agrikultur och hemsloyd möter sommarens Sverigeresenerer.

En försmak av vad 1930 kommer att bjuda på.

1930 års Stockholmsutställning är ju det stora evenemanget, på utställningsområdet i Sverige och många av de Canada-svenska som planerar en Sverigeresa, ha uppskjutit densamma till nästa år för att kunna besöka den stora Stockholmsutställningen.

Men även för dem, som göra en tripp till gammellandet i sommar, finns det attraktioner i utställningsväg, även om de inte bli så stora som nästa års, och ej heller ha 1923 års göteborgsutställningens stora möjligheter tillbud. För den som genom en långvarig vistelse utomlands kommit ut kontrakt med den senare svenska utvecklingen på det ena eller andra kulturområdet, kan ingenting ersätta en komprehensiv och välordnad utställning som uppvisande och tillräckligt meddel. Och det synes som om även de utställningar, som anordnas i år, skulle kunna i detta evande bebjuda utlandsvenskar på besök i Gammellandet.

Bland sommarens utställningar är en länsutställning i vardande i "solstaden" Karlstad, som av åtskilliga skäl borde utöva en alldeles särskild attraktion på dem som under utställningsperioden 22 juni — 28 juli befinner sig i landet.

Att Värmlandsutställningen i Karlstad redan oppmärksammats såsom den inständande sommarens speciella attraktion för hemresande amerikanskar visar för övrigt tillräckligt tydligt, att på Svenska Amerika-Linjens initiativ en särskild "svenskamerikansk dag" anordnas i Karlstad den 4 juli, då förutom utställningsbesök och sedvanlig bankett en utflykt kommer att anordnas till John

(Forts. å sid. 3).

MAJOR FRANS H. AHLSTRÖM.

välkänd för Canada-svenskarna från sitt besök här föregående år, har utnämnts till sekreterare för Stockholms lokalavdelning av Riksföreningen för Svenskhetens bevarande i utlandet. Enligt meddelande till vår redaktion står denna lokalavdelnings byrå, belägen i Centralhotellet, Vasagatan 38 nära Centralstationen, besökande landsmän kostnadsfritt till tjänst med råd och upplysningar angående Stockholm m. m.

En död, fyra skadade vid gaslinexplosion.

En explosionsolycka, som kostade ett människoliv och skadade 4 personer inträffade i fredagskväll i Fisher Branch, när en skolförståndare därstädes skulle fylla på en cigarettändare. Läraren, mr. Steven Nykyforuk höll på med att frän en kruka, till hälften fylld med gasolin, fylla på sin cigarettändare när gasolinen fattade eld och exploderade två gånger. Därvid brändes ett av hans barn, den treårige Walter, så svårt att han senare avled på barnsjukhuset, dit han fördes tillsammans med två av de övriga barnen, resp. 8 och 14 år gamla. Även Mr. Nykyforuk och hans svägerska, Nellie Porayko, erhöilo skador.

De skandinaviska kandidaterna vid Sask.-valen.

Norrmannen Anton Morkin och dansken William Pedersen, välkända liberaler, som vunnit stort förtroende å resp. platser.

Vid Saskatchewan-valen har man denna gång även skandinaviska kandidater på vallistorna. Skandinaverna ha ju som bekant, när den kommer till synes, en avgjord läggning för särskilt kommunal politik, och ingenstädes i ett nytt land går det länge, förrän de på ena eller andra sättet måste göra sig gällande. Att skandinaviska kandidater vid detta val blivit uppsatta, är således bara en naturlig utveckling.

De skandinaver, vars namn stå på den liberala listan, äro båda två starka namn, nämligen Anton Morkin och William Pedersen. Morkin är norsk till extraktion och kandidat för Canora. Han kom till Canada som barn, har varit banktjänsteman och verksam i sol-datorganisationen samt är nu framgångsrik farmare i Sturgis. Han har i sin trakt gjort sig väl känd som en pålitlig och samvetsgrann person och förvärvat sig många vänner. Han är även väl förfaren i farmarspörsål och torde därest han blir vald komma att tillvarata farmarnas intressen på ett gott sätt.

William Pedersen torde vara ett

Kvinna hänger sig i cellen.

En kvinna, Mrs. Mary Howarth, som för butikstölder i Hamilton suttit i fängelse i 6 månader, tog sig härom dagen av daga genom att hänga sig i sin cell i Barton st. fängelset. Hon hade använt sig av en handduk och ett lakan, som hon knutit fast vid vattenledningsröret.

Ett fjorton år gammalt brev tillrättat.

Nära fjorton år efteråt sedan det blivit inlämnat på ett postkontor i Winnipeg, har ett brev, adresserat till en tulltjänsteman i Montreal, kommit tillbaka till det kontor, varifrån det avsåndes. Det var ganska gulnat av ålder och lilla medfaret, och författaren till det hade varit död i mer än ett decennium.

Bibeln ej nödvändig vid gång.

Ett intressant juridiskt fall har behandlats i rätten i Emerson, Manitoba, i det att ett vittne nekade att svärja vid bibeln att han skule hålla sig till sanningen. Han förklarade, att han icke trodde på bibeln eller ett liv efter döden. Domaren förhörde sig hos domare i Winnipeg, som stadfäste, att en ateists ord är lika gott som någon annans, när han allvarligt förpliktat sig att hålla sig till sanningen. Gör hen icke det, skall han straffas som menedare.

Ny sjukhustillbyggnad i Kenora.

Kontraktet för den tillämnade nybyggnaden å Kenora sjukhus har tillerkänts våra landsmän i firman Bergman & Nilson, Kenora för en kostnad av \$61,300. Denna sanna innefattar ej det stenarbete, som utfördes i höstas, ej heller sådana extra arbeten som speciella fönster för operationsrummen etc. Flygelbyggnaden kommer att i sitt fullbordade skick med full utrustning gå löst på en kostnad av \$75,000. Arbetet skall omödelbart påbörjas.

Advokat-förskingrare överlämnar sig åt polisen.

En före detta advokat, Harry D. Petrie, som forsvang från sitt hem i Hamilton för mer än ett år sedan och som varit eftersökt av polisen för inte mindre än 11 olika stölder och förskingringar av klienters pengar, promenerade på lördagen upp till polisens huvudkvarter i Hamilton och överlämnade sig själv. Han hade tröttnat på att vara bevakad vid varje steg.

Försök till kvinnorov slutar med arrestering.

Gift man hotar butiksförkuren med en leksakspistol.

En fyrtioåttårig gift man, James Marks, gjorde i slutet av förra veckan i Montreal ett vålligt försök att bortföra en 28-årig syster till den tilldragande butiksförkuren. Marks hade vaktat den sköna utanför hennes hem, och när hon på morgonen skulle gå till sitt arbete, grep han tag i hennes arm, innan hon hann protestera, och sköt henne in i en väntande automobil i det han förklarade, att om hon icke följde med godvilligt, skulle han skjuta en kula genom hennes hjärta och sedan skjuta sig själv. Bortförningsförsöket observerades emellertid av två detektiver, som upphunnit den flyende mannen och hans motsträviga följeslagerska. När detektiverna undersökte Marks, funno de en leksakspistol i en av hans fickor.

Svenska ättlingar i Canada slutet upp till sommaring.

Lokalavdelningen Riverland av Svenska Förbundet i Canada hälsar landsmän från när och fjärran välkomna till tingslag under midsommarhelgen 1929.

Sommarbild från Riverland vid Lac du Bonnet.

Midsommaren är sedan urminnes vårt dyrbara svenska kulturarvs betider helgdag för oss svenskar. Där varande för eftervärlden sluta upp i för vår vårt nationalförbund äg-stora skapar till vårt midsommarfest, nat dessa sommarens högstämda dagar som minnesgärder åt det land, varifrån vi härstamma. Under några korta sommarkdagar, samlas vi till fäst och i samråd byxa på den grund som lades för 11 år sedan vid det stora allsvenska tinget vid Round Lake.

I år bjuor Riverland och Lac du Bonnet allt det som är svenskt välkommet till rådslag för kommande tider. Vi hälsa under ävensk sång och musik allt Canadas svenskfödda folk välkommet till vår koloni för att med oss, för det som är oss kärt och heligt sedan hedenhos samla vårt kring-spridda folk till enig kamp när det gäller bevarandet av fädrens minne låt denna inbjudan stimulera och egg och fostrandet av vårt unga släkte till Eder att närvara vid det sommaringens kulturs förkämp i vårt nya som med all sannolikhet blir det viktigaste och betydelsefullaste som någonsin Svenska ättlingar utmed vårt ärgonika avhällits i Canada.

För Lokalavdelningen Riverland av S. F. C.

N. E. JOHANSON ordf.

FRANK PEARSON sekreterare.

(Publicerat under autorisering av S. F. C.'s sekretariat.)